

Ivan Wolffers is arts, wetenschapper en schrijver. Hij heeft prostaatkanker.

Ivan Wolffers

‘Wanneer nemen jullie me mee?’ vroeg ze

Op weg naar huis

In mei werd mijn moeder 93 jaar. Toen ik in 1968 medicijnen ging studeren, vond ik 93 erg oud, maar tegenwoordig is dat voor veel vrouwen weggelegd. Van de vrouwen die in de 21ste eeuw geboren worden, zal een op de vijf de honderd halen. En als de toverdokters gelijk krijgen en de pil die onze stofwisseling vertraagt echt wordt ontwikkeld, dan komt er nog eens dertig tot veertig jaar bij. Tot nu toe heeft dat levenselixer overigens slechts gezorgd dat wormen 60 procent levensverlenging krijgen. Geen idee of een wormenleven zo leuk is dat je echt langer wilt, maar ik krijg soms het idee dat een mensenleven boven de 90 in elk geval niet aantrekkelijk is.

Mijn moeder slikte haar leven lang geen medicijnen, tot ze twee jaar geleden een attaque kreeg en aan de bloedverdunners moest. Ze knapte op en leerde weer lopen, maar haar geheugen ging langzaam achteruit. Ze herkent me nog, maar ze denkt dat mijn kleindochters mijn kinderen zijn. Steeds meer kreeg ze het idee dat ze niet thuis was. Mijn moeder maakte zich zorgen dat de mensen die echt in haar flat woonden, thuis zouden komen. Waar moest zij dan naartoe? Ze wilde er weg, naar haar eigen huis. 's Nachts als ze wakker werd, raakte ze in paniek over de terugkerende bewoners, trok haar jas aan en verliet met haar looprek haar flatje. Een paar keer werd ze ergens in de stad aangetroffen en weer teruggebracht.

Ze ontwikkelde alle verschijnselen die bij dementie behoren. Ze werd depressief en omdat we haar niet konden helpen haar huis terug te vinden werd ze boos op haar kinderen. Zelfs als ze net de

hele ceremonie had doorlopen langs de voorwerpen in haar flatje die onmiskenbaar van haar waren – onderbroeken, fotoalbum – geloofde ze er niets van. ‘Ik heb mijn moeder al zo’n tijd niet gezien’, zei ze. ‘Ze is ook al weer meer dan vijftig jaar dood’, legden we uit, maar het zei haar weinig.

De losse stukken herinnering die geen samenhangend verhaal meer vertellen, haar gevoel en de stemming bepalen haar situatie. Soms is ze helder en reageert ze adequaat, maar laat in de middag als ze moe wordt, weet ze het niet meer. Mijn broer, die vlak bij haar in de buurt woont en haar mantelzorger is geworden, overlegde over de mogelijkheid van een verpleeghuis, maar de gemeente had geen haast. Pas toen er een aangetekend schrijven met brieven op officieel postpapier van artsen en de universiteit naartoe ging, kon er een afspraak gemaakt worden. Binnen drie dagen was er plaats in een verpleeghuis, want er lag iemand op sterven. Eerst moest mijn moeder nog even op de logeerkamer, want de dame was op de overeengekomen datum nog niet dood, maar al snel had mijn moeder een nieuw thuis, waar we haar 93ste verjaardag vierden. ‘Wanneer nemen jullie me mee?’ vroeg ze. Want ze is nog steeds niet waar ze moet zijn. ■